

VLAAMSE *R*EGULATOR
VOOR DE MEDIA

ALGEMENE KAMER

ZAAK VRM t. NV VRT

(dossier nr. 2007/0388/3)

BESLISSING
nr. 2007/067

14 december 2007

In de zaak van VRM tegen NV VRT,

De Vlaamse Regulator voor de Media (algemene kamer), samengesteld uit:

Dhr J. BAERT, *voorzitter*,
Dhr P. HERROELEN,
Dhr P. VANDEBORNE, *leden*,
en Dhr D. PEEREMAN, *griffier*,

Na beraadslaging op 16 november 2007 en 14 december 2007,

Neemt op de laatst vermelde datum de volgende beslissing:

PROCEDURE

1. Ingevolge de algemene opdracht, vastgesteld bij het kaderbesluit van het Vlaams Commissariaat voor de Media van 22 april 2005 tot het uitvoeren van een regelmatige monitoring van de Vlaamse radio- en televisieomroepen, werden de radio-uitzendingen van volgende landelijke radio-omroepprogramma's op maandag 25 juni 2007 (gedurende 2 uur, vanaf 15.00 tot 17.00 uur) door de onderzoekscel van de Vlaamse Regulator voor de Media onderzocht : Q-Music (NV VMMA), 4FM (NV 4FM Groep), Radio 1 (NV VRT), Radio 2 (NV VRT), Donna (NV VRT), Klara (NV VRT) en Studio Brussel (NV VRT).

De onderzoekscel heeft daarnaast eigen opnamen van de uitzendingen van de radio-omroepprogramma's van de openbare omroep Radio 2 op 4 september 2007, Donna op 18 september 2007 en Radio 1 op 25 september 2007 onderzocht.

Met een onderzoeksrapport van 12 oktober 2007 zijn de resultaten door de onderzoekscel meegedeeld aan de Regulator.

2. De Regulator beslist op de vergadering van 19 oktober 2007 om, op basis van het onderzoeksrapport, tegen de openbare omroep NV Vlaamse Radio- en Televisieomroep (hierna : NV VRT), met maatschappelijke zetel A. Reyerslaan 52 te 1043 Brussel, een ambtshalve onderzoek te starten.

3. De beslissing om over te gaan tot een ambtshalve onderzoek wordt samen met de bevindingen uit het onderzoeksrapport bij aangetekende brief van 26 oktober 2007 aan NV VRT meegedeeld.

4. De betrokken omroep wordt bij dezelfde aangetekende brief van 26 oktober 2007 uitgenodigd om binnen twee weken na ontvangst van de bevindingen uit het onderzoeksrapport zijn schriftelijke opmerkingen in te dienen. De omroep krijgt tevens de mogelijkheid zijn opmerkingen

mondeling te komen toelichten op een hoorzitting op 16 november 2007 indien hij daarom verzoekt.

5. Bij brief van 9 november 2007 bezorgt NV VRT zijn schriftelijke opmerkingen. De omroep maakt geen gebruik van de mogelijkheid om zijn opmerkingen mondeling te komen toelichten.

DE FEITEN

6. Alleenstaande reclameboodschappen.

Tijdens de uitzending op Donna op 18 september 2007 wordt in een tijdspanne van 20 minuten tweemaal een alleenstaande reclameboodschap uitgezonden (‘Mobistar’ en ‘Citroën’).

De reclameboodschappen zijn telkens duidelijk als dusdanig herkenbaar en onderscheiden van het programma door een akoestisch signaal.

7. Sponsoring.

Tijdens de uitzending op Donna op 25 juni 2007 wordt gedurende 23 seconden een wedstrijditem, met uitzending op de volgende dag, aangekondigd, onmiddellijk gevolgd door een losstaande promotionele boodschap met het karakter van een sponsorvermelding (Dreft).

Dit wedstrijditem wordt voorafgegaan door een eigen tune.

Tijdens de uitzending op Radio 2 op 4 september 2007 wordt gedurende 4 minuten en 6 seconden een weerpraatje met de weerman uitgezonden, onmiddellijk gevolgd door een losstaande promotionele boodschap met het karakter van een sponsorvermelding (Daikin).

Het weerpraatje wordt voorafgegaan door een eigen tune.

Tijdens de uitzending op Radio 1 op 25 september 2007 wordt gedurende 54 seconden verkeersinformatie uitgezonden, onmiddellijk gevolgd door een losstaande promotionele boodschap met het karakter van een sponsorvermelding (Total).

De verkeersinformatie wordt voorafgegaan door een eigen tune.

De onderzoeksceel stelt vast dat de betrokken sponsorvermeldingen voorkomen tijdens het verloop van het programma zelf en mogelijk bedoeld zijn als sponsorvermeldingen die voorkomen aan het begin en/of het einde van een programmaonderdeel. Er komen echter geen boodschappen voor dezelfde programmasponsors voor aan het begin en/of het einde van het programma in kwestie.

HET RECHT

8.1. Artikel 2, 10°, van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 4 maart 2005 (hierna genoemd : het Mediadecreet), definieert ‘programma’ als “het geheel van klank- en/of beeldinhouden of andere signalen, in welke vorm ook, dat onder een afzonderlijke titel door een omroep wordt aangeboden”.

8.2. Artikel 2, 11°, van het Mediadecreet definieert ‘programmaonderdeel’ als “het deel van een programma dat inhoudelijk één geheel vormt”.

9. Artikel 101, § 1, tweede lid, van het Mediadecreet bepaalt dat reclame en telewinkelspots gegroepeerd moeten worden in niet-opeenvolgende tijdsblokken van beperkte duur.

10. Artikel 106, eerste lid, van het Mediadecreet bepaalt dat de gesponsorde programma’s aan het begin en/of aan het einde duidelijk als gesponsorde programma’s moeten worden gekenmerkt door vermelding van naam en/of logo van de sponsor.

Op grond van het derde lid van hetzelfde artikel mag de sponsorvermelding ook voorkomen aan het begin en/of het einde van een programmaonderdeel.

Volgens het laatste lid van hetzelfde artikel mag in aankondigingspots melding worden gemaakt van de sponsors.

A. Argumenten van de aangeklaagde omroep

11. Algemeen.

Volgens de omroep houdt de onderzoekscel er een zeer strikte en letterlijke toepassing van artikel 106 van het Mediadecreet op na, die geenszins strookt met de geest en de bedoeling van dit artikel.

Enerzijds is het artikel er op gericht de mediagebruiker te informeren over het feit of een programma al dan niet gesponsord is en anderzijds om te beletten dat de mediagebruiker te pas en te onpas wordt geconfronteerd met sponsorvermeldingen.

Een strikte toepassing van dit artikel zal er toe leiden dat luisteraars net meer geconfronteerd zullen worden met sponsorvermeldingen wanneer aan het begin of het einde van het programma alle sponsors die doorheen het programma vermeld werden, opnieuw herhaald zullen worden.

12. *Alleenstaande reclameboodschappen.*

De omroep voert aan dat de reclameboodschap voor 'Mobistar' geen alleenstaande boodschap is. Tijdens dezelfde onderbreking van het programma worden twee spots uitgezonden : enerzijds de spot voor 'Mobistar' en anderzijds een spot voor het programma 'Donna 6-9 en Donna 4-7' van de week nadien. Hieruit volgt dat tijdens de luisterperiode die het voorwerp van het onderzoek uitmaakt slechts de uitzending van één alleenstaande reclameboodschap heeft kunnen vaststellen en dat de onderzoeksceel ten onrechte concludeert tot een inbreuk op artikel 101, § 1, van het Mediadecreet.

13. *Sponsoring.*

13.1. Wedstrijditem - sponsorvermelding 'Dreft' - Donna 25 juni 2007.

De omroep voert aan dat de onderzoeksceel ten onrechte concludeert dat artikel 106 van het Mediadecreet geschonden zou zijn. De omroep is immers van oordeel dat het wedstrijditem wel degelijk als een aankondigingspot beschouwd kan worden. Het gaat immers om een aankondiging voor het Donna ochtendblok van de volgende dag en dus niet om een onderdeel van het beluisterde Donna programma. In aankondigingsspots mag melding gemaakt worden van de sponsors.

Zelfs indien het een programmaonderdeel zou zijn, dan nog kan de onderzoeksceel niet oordelen dat de VRT artikel 106 van het Mediadecreet geschonden heeft. Dit artikel verplicht immers enkel om het gesponsorde programma aan het begin en/of het einde als dusdanig te kenmerken, en niet op beide plaatsen. De luisterperiode die het voorwerp van het onderzoek uitmaakt, betrof enkel het laatste uur van het programma. Het begin van het programma maakte echter niet het voorwerp van dit onderzoek uit. De onderzoeksceel kon dan ook op basis van die luisterperiode onmogelijk besluiten dat "er geen boodschap voor dezelfde sponsor voorkomt aan het begin en/of het einde van de programma's in kwestie".

13.2. Weerpraatje - sponsorvermelding 'Daikin' - Radio 2 - 4 september 2007.

De omroep voert aan dat het hier gaat om sponsoring van 'Het Weer' dat een afzonderlijk programma is. Dit blijkt ook uit de aard van de sponsor (een producent van airconditioning toestellen) die nauw aansluit bij 'Het Weer'.

Zelfs indien het een programmaonderdeel zou zijn, dan nog kan de onderzoeksceel niet oordelen dat de VRT artikel 106 van het Mediadecreet geschonden heeft om dezelfde reden als aangehaald in punt 13.1.

13.3. Verkeersinformatie - sponsorvermelding 'Total' - Radio 1 - 25 september 2007.

De omroep voert aan dat het hier gaat om sponsoring van 'Het Verkeer' dat een afzonderlijk programma is.

Zelfs indien het een programmaonderdeel zou zijn, dan nog kan de onderzoeksceel niet oordelen dat de VRT artikel 106 van het Mediadecreet geschonden heeft. 'Total' was immers ook sponsor van het programma 'Peeters en Pichal' en werd aan het begin van dit programma wel degelijk als sponsor vermeld.

B. Beoordeling

14. *Alleenstaande reclameboodschappen.*

Uit het onderzoek blijkt dat NV VRT tijdens de onderzochte periode op 18 september 2007 in een tijdspanne van twintig minuten tweemaal een alleenstaande reclameboodschap zou hebben uitgezonden ('Mobistar' en 'Citroën').

De Regulator gaat niet akkoord met het verweer van de openbare omroep dat de reclameboodschap voor 'Mobistar' geen alleenstaande boodschap betreft. Het programma wordt door een specifieke tune onderbroken om het reclameblok in te luiden. De Regulator stelt vast dat die tune ook na de reclameboodschap voor 'Mobistar' en vóór de spot voor het Donna-programma wordt uitgezonden. De Regulator kan niet anders dan besluiten dat het reclameblok slechts één reclameboodschap omvatte.

De spot voor het Donna-programma, uitgezonden nà het reclameblok, is overigens niet als reclame te beschouwen. In beslissing nr. 2007-018 van 20 april 2007 heeft de Regulator gesteld dat de term 'zelfpromotie' staat voor het door een omroep aanprijzen van eigen producten of diensten. Toch vallen niet alle vormen van zelfpromotie onder de definitie van reclame zoals uit de parlementaire voorbereiding van het decreet van 28 april 1998 tot wijziging van sommige bepalingen van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, blijkt: "*De definities van omroep, reclame, Europese producties en telewinkelen worden aangepast aan de nieuwe Europese Richtlijn Televisie zonder Grenzen. De nieuwe definitie voor reclame bevat eveneens zelfpromotie. Zelfpromotie wordt in de overwegingen van de Richtlijn omschreven als: "een bijzondere vorm van reclame waarbij de omroeporganisatie haar eigen producten, diensten, programma's of netten aanprijst". Toch vallen niet alle vormen van zelfpromotie onder de definitie van reclame zoals die door de Richtlijn gehanteerd wordt omdat hierin uitdrukkelijk wordt gesteld dat het enkel gaat om boodschappen in verband met de uitoefening van een*

commerciële, industriële, ambachtelijke activiteit of van een vrij beroep ter bevordering van de levering tegen betaling van goederen of diensten. Zelfpromotie voor eigen programma's en netten valt dus niet onder deze definitie van reclame.” (Parl.Doc. VI. Parl., 1997-98, nr. 876/1, 3).

Daaruit volgt dat de spot voor het Donna-programma niet als reclame te beschouwen is en dus terecht buiten het reclameblok werd uitgezonden.

De Regulator stelt vervolgens vast dat ongeveer twintig minuten later een alleenstaande reclameboodschap voor ‘Citroën’ wordt uitgezonden. Dit wordt niet betwist door de omroep.

Gelet op het voorgaande kan de Regulator er niet aan voorbijgaan dat NV VRT niet heeft voldaan aan de verplichting van artikel 101, § 1, laatste lid, van het Mediadecreet om reclame te groeperen.

In een bericht op 17 november 2006 bekendgemaakt via de website van de Regulator is aangegeven hoe die verplichting zal worden geïnterpreteerd: *“De algemene kamer van de Regulator is van mening dat reclameblokken met slechts één reclamespot, de uitzondering moeten blijven. Dit betekent inzonderheid dat, naast de gevallen die de Europese Commissie in de interpretatieve mededeling aanstipt, en om het uitzonderlijk karakter van die praktijk te behouden, blokken met slechts één reclamespot beperkt moeten blijven tot maximaal één blok per omroepprogramma per dag”.*

In dit geval zijn in een korte tijdspanne twee alleenstaande reclameboodschappen uitgezonden. Voor de eerste alleenstaande reclameboodschap kan de omroep zich eventueel beroepen op de mogelijkheid om één keer per dag een uitzondering te maken. Voor de tweede alleenstaande reclameboodschap geeft de omroep echter geen verklaring.

De vastgestelde overtreding doet de Regulator besluiten een administratieve geldboete van 1500 euro op te leggen.

15. *Sponsoring.*

15.1. De eerste vraag die rijst is: zijn het wedstrijditem, het weer en het verkeer programma's?

Volgens artikel 2, 10°, van het Mediadecreet is er sprake van een ‘programma’ wanneer het gaat om een “geheel van klank- en/of beeldinhouden of andere signalen, in welke vorm ook, dat onder een afzonderlijke titel door een omroep wordt aangeboden”.

Taalkundig staat de term ‘titel’ onder meer voor “kwalificatie” of “naam”.

De Regulator merkt op dat aangezien radio uitsluitend auditief is, er voor een omroep minder mogelijkheden zijn om een programma te betitelen. Vandaar dat soms uitsluitend gebruik gemaakt wordt van een specifieke tune om een programma aan te kondigen, die de luisteraar moet toelaten om het programma te 'herkennen', te kwalificeren.

Om op de radio van een programma te kunnen spreken, dient het geheel daarom minstens door een herkenbare tune, eigen aan het betrokken programma, te worden onderscheiden van de andere programma's.

De Regulator stelt vast dat in het onderzochte tijdsblok het wedstrijditem, het weerpraatje en de verkeersinformatie slechts voorafgegaan worden door een eigen tune. Het gegeven dat een item uitsluitend wordt voorafgegaan door een tune, volstaat niet opdat de luisteraar het als een afzonderlijk programma zou kunnen herkennen. De tune moet zowel aan het begin als aan het einde van het item worden gehoord om te kunnen spreken van een geheel dat onder een afzonderlijke titel wordt aangeboden. In dit geval kan door het ontbreken van een titelaanduiding niet het einde van het programma noch het begin van een volgend programma worden onderscheiden. De Regulator is daarom van oordeel dat het wedstrijditem, het weerpraatje en de verkeersinformatie geen aparte programma's zijn, en aanvaardt derhalve de stelling van de VRT niet.

15.2. De volgende vraag is of het wedstrijditem, het weerpraatje en de verkeersinformatie programmaonderdelen zijn.

Volgens artikel 2, 11°, van het Mediadecreet is er sprake van een 'programmaonderdeel' wanneer het gaat om een deel van een programma dat inhoudelijk één geheel vormt.

De Regulator stelt vast dat in het onderzochte tijdsblok het wedstrijditem, het weerpraatje en de verkeersinformatie binnen het programma inhoudelijk telkens één geheel vormen. De Regulator beschouwt het wedstrijditem, het weerpraatje en de verkeersinformatie in dit geval dan ook als een programmaonderdeel.

Volgens artikel 106, derde lid, van het Mediadecreet *mogen* sponsorvermeldingen voorkomen aan het begin en/of het einde van een programmaonderdeel, terwijl volgens het eerste lid van hetzelfde artikel de sponsors van het programma aan het begin en/of aan het einde ervan *moeten* worden vermeld.

Volgens artikel 106, vijfde lid, van het Mediadecreet mag in een aankondigingspot melding worden gemaakt van de sponsors van het aangekondigde programma.

De Regulator aanvaardt de stelling van de openbare omroep dat het wedstrijditem waarbij de sponsorvermelding 'Dreft' wordt uitgezonden, een aankondigingspot is voor het Donna-ochtendblok van de volgende dag.

In voorliggend geval kan de Regulator evenwel, wat het weerpraatje betreft, niet nagaan in hoeverre aan de verplichting om aan het begin en/of aan het einde van elk gesponsord programma de sponsor(s) te vermelden, werd voldaan omdat het onderzochte tijdsblok niet het volledige programma omvat. Wat het wedstrijditem betreft, kan de Regulator niet nagaan of 'Dreft' de sponsor is van het aangekondigde programma, vermits het onderzochte tijdsblok niet het programma van de daaropvolgende dag omvat.

Wat de verkeersinformatie betreft is het verweer van de omroep correct dat 'Total' ook de sponsor van het programma 'Peeters & Pichal' was en als zodanig aan het begin van het programma werd vermeld.

15.3. De Regulator kan derhalve geen inbreuk vaststellen op artikel 106 van het Mediadecreet.

OM DEZE REDENEN, BESLIST DE VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA

1. In hoofde van de openbare omroep NV VRT een inbreuk vast te stellen op artikel 101, § 1, tweede lid, van het Mediadecreet.

Overeenkomstig artikel 176, § 1, van het Mediadecreet, de openbare omroep NV VRT daarvoor een administratieve geldboete van 1500 euro op te leggen.

2. In hoofde van de openbare omroep NV VRT geen inbreuk vast te stellen op artikel 106 van het Mediadecreet.

Aldus uitgesproken te Brussel, op 14 december 2007.

D. PEEREMAN
griffier

J. BAERT
voorzitter

Tegen deze beslissing kan beroep tot nietigverklaring worden aangetekend bij de Raad van State. Dat beroep moet worden ingesteld bij aangetekende brief binnen zestig dagen na de kennisgeving, overeenkomstig de bepalingen van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het besluit van de regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.